

Денисенко М.П., д.е.н., професор,
професор кафедри бізнес-економіки та туризму
Київський національний університет технологій та дизайну

Бреус С.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри бізнес-економіки та туризму
Київський національний університет технологій та дизайну

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Денисенко М.П., Бреус С.В. **Науково-методичні підходи: доцільність їх використання для оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти.** У статті здійснено огляд науково-методичних підходів до оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти. Окреслено обмеження їх використання під час оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти. Зазначено, що підхід до оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти має сприяти ліквідації розриву між освітою, наукою та виробництвом та забезпеченню потреб ринку праці, вимог економіки та роботодавців.

Ключові слова: заклади вищої освіти, економічна безпека, економічна безпека ЗВО, науково-методичні підходи.

Денисенко Н.П., Бреус С.В. **Научно-методические подходы: целесообразность их использования для оценивания экономической безопасности учреждений высшего образования.** В статье сделан обзор научно-методических подходов к оценке экономической безопасности учреждений высшего образования. Определены ограничения их использования при оценке экономической безопасности учреждений высшего образования. Отмечено, что подход к оценке экономической безопасности учреждений высшего образования должен способствовать ликвидации разрыва между образованием, наукой и производством и обеспечению потребностей рынка труда, требований экономики и работодателей.

Ключевые слова: учреждения высшего образования, экономическая безопасность, экономическая безопасность учреждений высшего образования, научно-методические подходы.

Denysenko M.P., Breus S.V. **Scientific and methodological approaches: the feasibility of their use for assessing the economic security of higher education institutions.** The article is devoted to overview of scientific and methodological approaches to the assessment of economic security, in particular higher education institutions. The limitation of their use in assessing the economic security of higher education institutions is outlined. It is noted that the approach to assessing the economic security of higher education institutions should help bridge the gap between education, science and production and meet the needs of the labor market, the demands of the economy and employers.

Key words: institutions of higher education, economic security, economic security of higher education institutions, scientific and methodological approaches.

Постановка проблеми. В умовах нарощування процесів глобалізації, переходу до економіки знань та реформування системи вищої освіти України проблематика безпеки закладів вищої освіти (ЗВО) з урахуванням специфічних особливостей їхнього функціонування набула самостійного значення. Зазначене повною мірою стосується розроблення відповідного інструментарію її оцінювання з урахуванням доцільності використання наявних науково-методичних підходів та розроблення нових, які враховували б сучасні тенденції економіки України та роль і значення ЗВО не лише як суб'єктів господарювання, але і як важливих елементів соціально-економічної системи, а також їх роль і значення для забезпечення економічного розвитку держави. При цьому практичне використання яких сприяло б ліквідації розриву між освітою, наукою та виробни-

цтвом та забезпеченню потреб ринку праці, вимог економіки та роботодавців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні науково-методичні підходи до оцінювання економічної безпеки розглянуто у публікаціях [1–35], при цьому проблематика забезпечення економічної безпеки закладів вищої освіти висвітлена в працях [33–35].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на наявність великої кількості публікацій у сфері економічної безпеки, зокрема закладів вищої освіти, слід зазначити, що потребують детальнішого розгляду аспекти, пов'язані з можливістю використання наявних науково-методичних підходів до оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти з урахуванням специфічних особливостей їхнього функціонування

щодо доцільності забезпечення потреб ринку праці, вимог економіки та роботодавців.

Постановка завдання. Мета статті полягає в розгляді основних науково-методичних підходів до оцінювання економічної безпеки з огляду їх можливості використання на рівні закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі для оцінювання економічної безпеки використовується велика кількість підходів, найпоширенішими є такі.

1. Системний підхід. Основою для розроблення та поширення системного підходу є загальна теорія систем, розроблена австрійським біологом-теоретиком Л. фон Берталанфі, який сформулював загальні принципи теорії систем та розробив і запропонував емпірично-інтуїтивний підхід до проведення системних досліджень. Загальна теорія систем досліджує закономірності розвитку та функціонування економічних систем [1] і може бути використана як на рівні держави взагалі, так і підприємства або ЗВО зокрема, у тому числі в межах оцінювання їх економічної безпеки. За допомогою системного підходу, як зазначають З.Б. Живко З.Б. [2] та О.С. Шуміло [3], може бути встановлений оптимальний ступінь аналітичного розчленування об'єкта і визначена така адекватна «аналітична одиниця», яка надалі не розкладається. Під час використання системного підходу здійснюється статичний та динамічний аналіз стану об'єкта дослідження, при цьому статичні дослідження доповнюються динамічними (індексними) показниками, показниками співвідношення та ефективності. Системний підхід дає змогу оцінити не тільки стан об'єкта дослідження, а й напрям його розвитку [4].

2. Процесний підхід передбачає характеристику процесу забезпечення безпеки і базується на розумінні економічної безпеки як безперервного, динамічного процесу, що відбувається під впливом чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Сутність цього підходу та особливості використання розглянуто в працях багатьох авторів [5–8], на основі аналізу яких можна зазначити, що за умови використання цього підходу оцінка економічної безпеки передбачає визначення ефективності заходів щодо її забезпечення.

3. Функціональний підхід – оцінка економічної безпеки здійснюється у розрізі основних функціональних складників, таких як фінансовий, інтелектуальний і кадровий, техніко-технологічний, політико-правовий, інформаційний, екологічний, силовий. Набір функціональних сфер не є універсальним і визначається, виходячи з належності суб'єкта господарювання до того чи іншого сектору економіки, його стратегічних цілей та завдань. Він також використовується на рівні держави, за цим підходом побудовані Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 [9], в яких

здійснено агрегування показників за функціональними складовими частинами (виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки) з проведенням нормалізації показників та використанням адитивної згортки задля розрахунку агрегованих показників (інтегральних індикаторів) за складника економічної безпеки та інтегрального індикатора економічної безпеки загалом. Вагові коефіцієнти визначено за допомогою експертних оцінок.

4. Ресурсний підхід (інвестиційний) передбачає зосередження уваги на ролі ресурсів, унікальних, що визначають конкурентні переваги конкретного підприємства, організаційних здібностей та компетентностей у підвищенні ефективності організації і протидії невизначеності. Ю.М. Якименко [10] розглядає цей підхід із позиції використання його на рівні організації та зазначає, що «застосування ресурсного методу вважається продуктивним у разі досягнення ключових цілей економічної безпеки організації за показниками: фінансової стійкості і незалежності підприємства, ефективності його діяльності; високої конкурентоспроможності та незалежності технологічних ресурсів організації; оптимальної організації структури підприємства і високої ефективності його менеджменту; дієвості колективних науково-дослідних робіт, високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу».

5. Ресурсно-функціональний підхід розроблений Є.О. Олейніковим [11, с. 143–158] та розглянутий у багатьох працях, зокрема в [4; 12–15]; за умови його використання оцінювання економічної безпеки здійснюється на основі оцінки ступеня використання ресурсів за функціональними складниками (з урахуванням їх вагомості – розраховується за допомогою методу експертних оцінок) та загалом за допомогою інтегрального показника.

6. Програмно-цільовий підхід розглянуто в працях [4; 16–18], він базується на тому, що оцінка економічної безпеки здійснюється на основі інтегрованої сукупності показників за функціональними складниками, що визначають її рівень, із використанням методів математичного аналізу, у результаті чого можуть бути сформовані математичні моделі. Відповідно до цього підходу оцінка безпеки ґрунтується на розрахунку інтегрального показника, який визначається на підставі адитивної згортки окремих показників, що характеризують окремі складники безпеки за кількома рівнями їх інтеграції за допомогою методів багатовимірного аналізу.

7. Критеріальний підхід. Особливості його використання розглянуто в працях [4; 8; 19–20]. Він передбачає використання критеріїв економічної безпеки, які є специфічними для кожного об'єкта оцінювання, використовуються такі показники, як вартість суб'єкта господарювання (підприємства) [19, с. 106–129].

8. Підхід на основі теорії економічних ризиків розглянуто в працях [4; 21–22]. Формується механізм економічної безпеки з урахуванням загроз, для яких розраховується ризик, невизначеність або ймовірність.

9. Індикаторний підхід (пороговий). Особливості його використання розглянуто в працях [8, с. 138–139; 23–27]. Цей підхід базується на формуванні набору показників (індикаторів), та виявленні при цьому їх порогових значень, які розглядають як граничні величини, недосягнення яких призводить до формування негативних тенденцій у сфері економічної безпеки [26]. Сутність цього підходу ґрунтовно описано в працях [23–24], у результаті його використання здійснюється узагальнююча оцінка економічної безпеки суб'єктів господарювання на підставі зіставлення граничних та фактичних значень індикаторів, якими можуть виступати нормалізовані значення показників, розраховані на базі нормативних (граничних) значень вихідних показників, нормалізація здійснюється для відносно мінімального (дестимулятори) чи максимального значення (стимулятори) показника [27, с. 102].

10. Методичний підхід, який передбачає оцінку співвідношення величини бруто-інвестицій та величини інвестиційних ресурсів, необхідних для підтримки умов, що забезпечують економічну безпеку. Цей підхід розроблено Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьовим та О.М. Ляшенко [8, с. 165], увага приділена можливості за цією методикою здійснювати аналіз конкурентних переваг об'єкта дослідження. В.Т. Шлемко та І.Ф. Бінько [24, с. 138] також зважають на доцільність врахування інвестиційного складника економічної безпеки підприємств.

11. Економіко-математичний (вартісний) підхід. Його розробники Д. Ковальов, І. Плетникова [29] зазначають, що вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на економічну безпеку підприємства дістає свій прояв у зміні показників його діяльності. Цей підхід передбачає на основі функціональної залежності рівня економічної безпеки підприємства від відповідних показників діяльності організацій здійснення її оцінки [30, с. 54].

12. Циклічний підхід розглянуто в працях [6, с. 39; 10, с. 136; 31, с. 13–19]. Під час використанні цього підходу особлива увага приділяється загрозам економічній безпеці, що виникають на перетині хвиль економічного розвитку і реалізуються або у формі переходу до нового циклу розвитку (пов'язаний з теорією економічних циклів), або втратою конкурентних переваг.

13. Кластерний (інфраструктурний) підхід окреслюється спроможністю системи досягати заданих цілей за рахунок чинників, що її забезпечують. Цей підхід відрізняється високим ступенем складності проведеного аналізу з використанням методів математичного аналізу [6, с. 39; 10, с. 137].

14. Ситуаційний підхід розглянуто в працях [10, с. 138; 32, с. 209–210]. Зважаючи на економічну безпеку, яку можна розглядати як об'єкт управління,

використання цього підходу на основі управління ситуацією дає змогу «здійснювати ефективне управління конкретною ситуацією та приймати адекватні їй рішення» [32, с. 209]. У результаті можуть бути розроблені сценарії, що дають змогу мінімізувати втрати і збитки за умови їх неминучості.

Зважаючи на наведені характеристики науково-методичних підходів до оцінювання економічної безпеки, слід зазначити, що вони в чистому вигляді практично не використовуються, деякі підходи розглянуто фрагментарно в працях науковців, часто буває синтез підходів, а деякі з них можуть бути віднесені до декількох підходів одночасно. Зазначені обмеження для можливості використання розглянутих підходів на рівні ЗВО пов'язані насамперед із різнобічністю трактувань цього поняття. Під час здійснення оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти більшість науковців використовує ресурсно-функціональний та індикаторний підходи.

Переважно науково-методичні підходи передбачають оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти як суб'єктів господарювання. Проте, зважаючи на те, що ЗВО не є замкнутими системами, їхня діяльність залежить від впливу багатьох чинників, що породжують загрози і містять ризики на певному етапі, а мета функціонування вишів полягає не лише у їхньому розвитку, але й у розвитку держави загалом, під час оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти не можна обмежуватися вибором вихідних показників і методів її оцінювання, враховуючи лише результати діяльності окремих вишів. Доцільно враховувати роль та значення ЗВО для забезпечення економічного зростання держави і використовувати показники для оцінювання не лише на мікрорівні, але і на макрорівні. Таким чином, розглянуті підходи не можуть бути використані повною мірою для оцінювання економічної безпеки ЗВО, частіше за все науковцями розробляються власні методики на основі синтезу декількох із них. Зокрема, авторський методичний підхід до оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти з подальшим розробленням моделі оцінювання їх економічної безпеки наведено в працях [33–34].

Вибір оптимального підходу залежить від об'єкта дослідження, що пов'язано з амбівалентністю вищої освіти (з одного боку, зростання якості вищої сприяє підвищенню рівня економічного розвитку держави, а з іншого – реалізація державної політики за допомогою різноманітних програм є визначальною у функціонуванні системи вищої освіти загалом та впливає на підвищення її якості) та дуальністю поняття «заклади вищої освіти», які можна розглядати як суб'єкти господарювання та елементи соціально-економічної системи.

Висновки. З урахуванням вищезазначеного слід констатувати, що науково-методичні підходи до оцінювання економічної безпеки мають свої переваги та недоліки, які являють собою обмеження для мож-

ливості використання розглянутих науково-методичних підходів на рівні ЗВО. Під час вибору оптимального підходу доцільно враховувати роль та значення ЗВО для забезпечення економічного зростання держави і використовувати показники для оцінювання

не лише на мікрорівні, але і на макрорівні. За умови практичного використання науково-методичних підходів можлива ліквідація розриву між освітою, наукою та виробництвом та забезпечення потреб ринку праці, вимог економіки та роботодавців.

Список літератури:

1. Бергаланфи Л. Фон. Общая теория систем. Отбор проблем и результатов / Л. Фон Бергаланфи // Системные исследования: ежегодник. М.: Наука, 1969. С. 30–54.
2. Живко З.Б. Методологія управління економічною безпекою підприємства: монографія / З.Б. Живко. Львів: Ліга Прес, 2013. С. 474.
3. Шуміло О.С. Системний підхід під час дослідження економічної безпеки підприємства роздрібної торгівлі // Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 5. С. 650–653. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/133.pdf>.
4. Фролова Л. В., Роженко О. В. Методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2016. № 3 (177). С. 199–209. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/151/1/Rozhenko_article_11_03_2016.pdf.
5. Санникова И.Н., Герман О.И. Методические аспекты оценки экономической безопасности производственных предприятий / И. Н. Санникова, О.И. Герман. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zkCM6yMbp9QJ:journal.asu.ru/index.php/ec/article/download/1427/1042+&cd=3&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b>.
6. Колісніченко П. Т. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства // Інвестиції: практика та досвід. 2017 № 16. С. 38–44. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2017/9.pdf.
7. Шкарлет С.М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: монографія / С.М. Шкарлет. К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. 436 с.
8. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізми забезпечення : монографія / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. К.: Лібра, 2003. 280 с.
9. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України / Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>.
10. Якименко Ю.М. Вибір підходу до оцінки економічної безпеки бізнесу в організації / Ю.М. Якименко // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2015. – № 3. – С. 133–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2015_3_25.
11. Основы экономической безопасности. Государство, регион, предприятие, личность / Под ред. Е.А. Олейникова. М.: Интел-синтез, 1997. 288 с.
12. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства / С.Ф. Покропивний. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2001. 528 с.
13. Ильяшенко С.Н. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия / С.Н. Ильяшенко // Науч. тр. ДонНТУ. Донецк, 2002. № 48. С. 16–22.
14. Довбня С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова // Фінанси України. 2008. № 4. С. 88–97.
15. Марущак С.М. Методика оцінки рівня економічної безпеки підприємства на основі теорії нечітких множин // Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 5, Т. 1. С. 16–21.
16. Економічна безпека : навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. К.: Знання, 2009. 647 с.
17. Коробчинський О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства / О. Л. Коробчинський // Актуальні проблеми економіки. 2009. № 4(94). С. 41–45.
18. Забродский В.А. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / В.А. Забродский, Н. Капустин // Бизнес-Информ. 1999. № 15. С. 35–37.
19. Мищенко С.М. Система обеспечения экономической безопасности организации : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 «экономика и управление народным хозяйством» / Сергей Николаевич Мищенко ; [Донской гос. техн. ун-т]. Ростов н/Д : [б. и.], 2004. 197 с.
20. Мініна Є.О. Критерії і показники економічної безпеки підприємства // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2010. No29. С. 153–157.
21. Грунин О.А. Экономическая безопасность организации / О.А. Грунин, С. О. Грунин. СПб.: Изд-во «Питер», 2002. 60 с.
22. Клейнер Г.Б., Тамбовцев В.Л., Качалов Р.М. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность. М.: Экономика, 1997. 226 с.
23. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство; [Монографія] / В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк та ін.; [за ред. В. М. Гейця]. Х.: ІНЖЕК, 2006. 240 с.
24. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: [монографія] / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько / Рада національної безпеки і оборони України; Національний ін-т стратегічних досліджень, К.: НІСД. 1997. 143 с.
25. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. № 3. С. 12–19.
26. Белый Е. М. Экономическая безопасность высшего учебного заведения / Е.М. Белый, И.Б. Романова // Фундаментальные исследования. 2014. № 54. URL: <https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=34001>.
27. Ткаченко А.М., Резніков О.Л. оцінка рівня економічної безпеки підприємства // вісник економічної науки України. 2010. № 1. С. 101–106. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45475/21-Тkachenko.pdf?sequence=1>.
28. Мендрул О.Г. Управління вартістю підприємств: теоретичні та практичні аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра экон. наук: 08.06.01 «Економіка підприємства і організація виробництва» / О. Г. Мендрул К.: 2003. 21 с.
29. Ковальов Д. Кількісна оцінка рівня економічної безпеки підприємства / Д. Ковальов, І. Плєтнікова // Економіка України. 2001. № 4. С. 35–40.

30. Гнилицька Л. В. Аналіз методологічних підходів до оцінки стану та рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л. В. Гнилицька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна. 2011. Вип. 2. С. 46–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_e_2011_2_8.

31. Валіков В.П., Македон В.В. Економічна безпека підприємства в концепті процесного управління // Нобелівський вісник. 2017. № 1 (10). С. 12–22. URL: <http://duan.edu.ua/uploads/nobel-herald17/20975.pdf>.

32. Чорна М.В., Пірятинська І.В. Концептуальна модель оцінки економічної безпеки будівельного підприємства / М.В. Чорна, І. В. Пірятинська // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2012. № 40. С. 208–211. file:///C:/Users/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/kontseptualna-model-otsinki-ekonomichnoyi-bezpeki-budivelnogo-pidприємства.pdf.

33. Бреус С.В. Оцінювання економічної безпеки ВНЗ / С.В. Бреус // Економічна безпека України: монографія / за ред. В.Г. Федоренка, І.М. Грищенка, Т.Є. Воронкової К. : ТОВ «ДКС центр», 2017. 462 с. С. 440–461. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9337>.

34. Бреус С.В. Розроблення моделі оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти // С.В. Бреус // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Том 2, № 25. С. 176–182. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/136355/136953>.

35. Денисенко М.П., Бреус С.В. Економічна безпека вищих навчальних закладів: основні тенденції на ринку праці / М. П. Денисенко, С. В. Бреус // Інвестиції: практика та досвід. Науково-практичний журнал. 2016. № 14. С. 10–14. URL: <http://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4934>.

УДК 338.432:332.15

Калачевська Л.І., к.е.н.,
доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності та євроінтеграції
Сумський національний аграрний університет

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Калачевська Л.І. Тенденції та проблеми формування і функціонування інституціонального середовища інфраструктурного забезпечення інноваційного розвитку українських сільських територій. У статті доведена важливість інституціонального середовища в межах розбудови інфраструктури руральних територій України на основі інновацій. Наголошено на дестимулюючому впливі цього середовища на інфраструктурне забезпечення інноваційного розвитку українських сільських територій в сучасних умовах трансформації національної соціально-економічної системи. Особливо виокремлено складники інституціонального середовища інфраструктури сільської місцевості України, яка формується на основі розроблення і впровадження інновацій, та надана їх характеристика. Також виявлено проблеми та тенденції формування і функціонування як такого середовища взагалі, так і його окремих інститутів. Доведено неефективність майже всіх інститутів інституціонального середовища інфраструктурного забезпечення інноваційного розвитку українських сільських територій.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інститут, інституціональне середовище, інфраструктура, інфраструктурне забезпечення, сільські території.

Калачевская Л.И. Тенденции и проблемы формирования и функционирования институциональной среды инфраструктурного обеспечения инновационного развития украинских сельских территорий. В статье доказана важность институциональной среды в рамках развития инфраструктуры руральных территорий Украины на основе инноваций. Отмечено дестимулирующее влияние такой среды на инфраструктурное обеспечение инновационного развития украинских сельских территорий в современных условиях трансформации национальной социально-экономической системы. Отдельно определены составляющие институциональной среды инфраструктуры сельской местности Украины, которая формируется на основе разработки, внедрения инноваций, и дана характеристика этим составляющим. Также выявлены проблемы, тенденции формирования и функционирования как данной среды в целом, так и отдельных ее институтов. Доказана неэффективность почти всех институтов институциональной среды инфраструктурного обеспечения инновационного развития украинских сельских территорий.

Ключевые слова: инновации, инновационное развитие, институт, институциональная среда, инфраструктура, инфраструктурное обеспечение, сельские территории.